

Memo 2024.aasta õpetaja alampalga palgatüli kohta

05.12.2023

20.06 toimus Haridus- ja Teadusministeeriumis (HTM) 2024. aasta õpetajate palga alammäära läbirääkimiste esimene kohtumine, kus osapooled kuulasid ära üksteise ootused õpetajate palgaküsimustes ja said ülevaate hetkel kokkulepitud võimalustest.

1. Minister ütles, et koalitsioonis on kokkulepe õpetajate töötasude osas kolmes punktis:
 - a. Tõsta õpetajate tööjõukulude diferentseerimiskomponenti seniselt 17 protsendilt 20 protsendini;
 - b. Väikekoolide erirahastusmeede, et õpetajate palgaarvestus läheks väikekoolides pearahalt üle klassipõhisele rahastusele;
 - c. Kokkulepe palgakoeffitsiendi rakendamiseks Ida-Virumaal eesti keeles õpetavatele õpetajatele.

Sõnum: Valitsuse soov ja eesmärk on jõuda nelja aasta jooksul õpetaja keskmise palgaga 120 protsendini riigi keskmisest, millega koos tuleb välja töötada ka õpetaja karjäärimudel.

2. Eesti Haridustöötajate Liidu (EHL) ettepanek oli tõsta töötasu alammäär 2024. aastal võrdseks eeldatava Eesti Vabariigi keskmise töötasuga, st vähemalt 1942 euronit (11%).

Järgmine kohtumine lepiti kokku septembri alguseks.

04.09 toimusid õpetajate töötasu alammäära palgaläbirääkimised HTM-s.

1. Minister tegi ettepaneku suurendada õpetajate töötasu alammäära 2024. aastal 1889 euronit (8 %).
2. EHL tegi ettepaneku tõsta alates 2024. a jaanuarist õpetajate töötasu alammääraks 1950 eurot, mis on eeldatavasti järgmise aasta keskmine palk. EHL toetas ministri lisaraha taotlust õpetajate alampalga tõusuks ning lisas, et peavad oluliseks jätkata lasteaiaõpetaja palgameetmega (sidususe säilimiseks õpetaja palgaga).
3. ELVL osales õpetajate töötasu alammäära läbirääkimiste protsessis vaatlejana, sest ELVLil puuduvad volitused pidada läbirääkimisi kohalike omavalitsuste nimel. Liiduna toetame õpetaja töötasu alammäära tõusu, kuid ära ei tohi unustada teisi kohaliku omavalitsuse palgal olevaid töötajaid.

Õpetaja töötasu kasv on jätkuvalt ELVLi prioriteet. RE 2024 ja RES 2024-2027 on vajalik planeerida riigieelarvest lisaraha, et õpetaja keskmine palk oleks aastaks 2027 vähemalt 120% Eesti keskmisest. Töörühmas oleme toetanud HTMi RE ja RES taotlust.

27.09 andis EHL riiklikule lepitajale üle avalduse lepitusprotsessi alustamiseks.

1. EHLi seisukoht: EHL taotles 2024. aastaks õpetaja töötasu alammäära tõusuks 11%, haridus- ja teadusminister esitas valitusele tõusuks 8%. Riigieelarve läbirääkimistel lepidi kokku aga alammäära tõusuks 1,7%, mis on rahaliselt 31 eurot bruto.
2. 02.10 võttis riiklik lepitaja menetlusse õpetajate ja ministeeriumi vahelise töötüli. Riiklik lepitaja üritab leida õpetajate madala töötasu probleemile lahendust, millega saaks streigi siiski ära hoida. Riiklik lepitaja kohtus töötüli lahendamise esimeses etapis osapooltega eraldi ning arvestades kohtumiste tulemusi kavandas edasised lepitustegevused.

10.11 toimus kohtumine, milles osalesid riiklik lepitaja, HTM, EHL, ELVL, KOVide esindajad ja kahe erakooli esindajad. Kohtumisel õpetajate palga osas kokkulepet ei süündinud.

1. HTMi soov on sõlmida palgakokkulepe 2025-2027 aastaks. 2024. aasta palga osas suurenemist näha ei ole.
2. EHL soovib 2024. aastal 8% alampalgatõusu või on nõus 8%st allapoole tulema tingimusel, et sõlmitakse kollektiivleping.
3. Kristina Kallas lubas küsida 13.11 koalitsiooninõukogus volitusi, et sõlmida pikemaajaline kokkulepe EHLiga õpetajate palkade osas.
4. Riiklik lepitaja ootab volituse küsimise tulemused ära ja teeb siis oma ettepaneku, kas ja kuidas palgaläbirääkimisi jätkata.
5. Osapooled otsustavad kolme päeva jooksul, kas riikliku lepitaja pakkumine neile sobib. Kui see ei sobi, siis hakatakse ettevalmistama üldstreiki.

17.11 esitas riikliklepitaja töötüliosapooltele (EHL ja HTM) järgmised ettepanekud:

1. Uuest aastast tõuseks kvalifikatsiooninõuetele vastavate üldhariduskooli õpetajate töötasu alammäär 76 eurot ehk veidi üle nelja protsendi ning moodustaks seega 1825 eurot kuus.
2. Kvalifikatsioonita õpetajatel tõuseks määr 31 eurot ja moodustaks 1780 eurot.

Ettepanekud ei sobi, sest põhikooli- ja gümnaasiumiseadus ei näe ette erinevaid töötasu alammäärasid.

20.11 toimus ministri eestvedamisel konsultatsioon EHLi, ELVLi ja HTMi vahel ministeeriumis.

Minister tegi ettepaneku alustada konsultatsioone pikaajalise haridusleppe sõlmimiseks ning luua töörühm koolivõrgu korralduse arutamiseks. Ministeeriumis on alates sügisest tööd alustanud töörühm, kes esitab 2024. aasta jaanuari lõpuks oma ettepanekud õpetajate karjäärimumdeli ja palgakorralduse osas. Ministeeriumi soov on pidada edaspidi ka konsultatsioone õpetajate palgatoetuse määrade osas.

Kokku lepidi: 12. detsembril tuleb minister ELVLi volikogule oma ettepanekuid tutvustama.

KOVid on valmis arutama HTMi poolt tegevusplaani, mis sisaldab ministri poolt avalikkusele kuvatud teemasid: õpetaja palgakasv, õpetaja karjäärimudel ja töökoormus, koolivõrk. Paraku ei ole HTMi poolt esitatud KOVidele, koolijuhtidele, õpetajatele täna avaldatud mitte ühtegi konkreetset tegevusplaani, mis annaks alust aruteluks, mis on selles tegevusplaanis riigi vastutust ja mida oodatakse KOVidelt. Selgusetuks jääb, kuidas kavatsetakse koalitsioonilepingus kokku lepitud eesmärki täita, kui Vabariigi Valitsuses kinnitatud riigieelarve strateegia 2025-2027 ei näe ette täiendavalt vajalikke riigieelarvelisi vahendeid (ca 150 mln eurot) õpetajate palgakasvuks?

01.12 käisid riikliku lepitajaga kohtumas EHL ja HTM. ELVLi sellele kohtumisele ei kaasatud.

HTM pakkus palgatüli lahendamiseks 8 miljonit eurot lisaraha, mille järgi õpetajate alampalga määr tõuseb 2024.aastal 3,1 %. See tähendab lisakulu KOVidele lasteaiaõpetajate palkade näol 6,2 miljonit ning lisakulu teiste KOVi palgal olevate töötajate palkadele on 2,9 miljonit eurot. Kokku 9,1 miljonit.

12.12 otsustab EHL streigi toimumise aja ja pikkuse.